

Мистецтво по-острозьки

Присвячується еротоманам і невдахам по життю - митцям.

/в темряві запалюється сигарета. Притушене світло софітів падає на обличчя міма. Він випускає сіре молоко з роту і починає говорити/

«Всяке мистецтво абсолютно марне», - казав Оскар Уайльд, і від себе хотілось би додати - особливо сучасне.

Взагалі в Острог приїжджають розумні люди. А ще ми всі духовні: церква більша, ніж ларьок з пивом. І духовні, і розумні – о, які острожани! Я думаю, що широта душі обернено пропорційна гостроті розуму. Дилема...

Поговоримо про тих, хто творить мистецтво в Острозі: про нас. Проведемо деякі паралелі. Для греків священним місцем був Парнас, для острожан – «Юнет». Бог з'являвся перед нами у трьох ликах. Ми теж можемо, після першої, другої і третьої стадії алкогольного сп'яніння. Німці намагались стати надлюдьми, бо так казав Заратустра. Ми намагаємось не шокати, бо так казав Хом'як. Греки пишались своїми грандіозними колонами, а ми – апаратами для колоноскопії. Стівен Спілберг найкраще знімає трилери, а студенти Острозької академії - квартири. У середньовічних лицарів у кожного була честь, а в нас – ноутбук. Проте, попри те, що резиденція всесвітньої просвітницької думки зосереджена в Острозі, тут-таки живуть незвичайні люди. Скільки нових жанрів мистецтва ми виградали. Це і «спання на коротку дистанцію з перешкодами», і «ходіння по муках в східній брамі», і «20-хвилинне стояння в 5-хвилинній черзі»; не варто забувати й про всестудентський марафон за підручниками, що вже 17 років є затвердженням і найпопулярнішим видом спорту в Острозі.

Архітектура Острога вражає своєю небаченістю. В цьому плані Острог – унікальне місто. Ну де ще можна сказати: «зустрінемося біля світлофора» і тебе зрозуміють без зайвих слів.

Якби було острозьке телебачення , то неодмінно в ефір вийшли б шоу «Хто проти вахтерок», «Острог має таланти, але вони на канікулах», « Битва здравих сенсів», «У пошуках аудиторії»,крім того програма «На добраніч, малята» о 4 ранку і підйом о 8.55. Мало того, про Острог придумали б і рекламу. Приблизно так: грає сумна музика, на парапеті сидить зажурена людина. Вона хоче в Рай, але надто багато в своєму житті дивилась Букіних. Встає і хоче стрибнути. Тут раптом з'являється повітряна куля з написом «Чистилище. Тепер і на Землі. Приїжджайте в Острог,адже люди після Острога автоматично потрапляють у Рай ».

Опера, класична музика, сентиментальна література, арт-хаусне кіно, живопис, модерна архітектура, балет, мюзикли і так далі – це все мистецтво. Острог – культурна столиця, подейкують. І ми можемо послухати класику в... Нам дається можливість насолодитись балетом кожного... Ми пам'ятаємо ту знамениту картину ... , що спричинила фурор в... Щоразу, як проходимо повз еко-маркет, ми захоплюємось будинками, виконаними в стилі... А також нещодавно в Острозі...

Все в наших руках, друзі!..

/гаситься сигарета,затим світло /

Одужуй, обов'язково одужуй

«Одужуй, обов'язково одужуй», - смс відправлене, тепер тільки очікувати. На відповідь. Бом - бом – б'є годинник, сповіщаючи, що вже пів на п'яту, а в душі – пів на двадцять п'яту. Якийсь страшний циклон наближається; чи вже пройшов?!

Скрегіт у серці – не щем, а саме скрегіт. Між тим, майже ненароком, повертаються жалюгідні думки, відверто кепські й іронічні: для чого написав? І кому? Нащо? тощо... Ось такі генерали питальної пунктуації жеруть серце. «Перечитаю все – таки», - думається перегадом. «Так: меню, смс, відправлені, завантаження. Швидше! Гаразд, ось», - вихором не встигають пролетіти думки. « Одужуй, обов'язково одужуй», - оце й усе, що написав. «Оце й усе? Невже не можна було оригінальніше, якоеь добріше? Так ні: відіслав цей шарж на піклування!..»

Але, якщо писав щиро, облишу їдку думку. А щирість така загальнодоступна, неоригінальна. Щирість – ця пані – завжди буде молодою, красивою, неперевершеною, різкою. Адже ми сахаємось бачити суть інших, свою суть. Щирості тяжче: щоразу пронизується, просякає, пробирається, проймається, просочується душею, щоразу іншою, і ... віддає. Та для чого нам, власне, та суть? Вона ж «не тішить око». Антуан де Сент - Екзюпері сказав: «Найголовнішого очима не побачиш». Сказав і помер. Правильно зробив, інакше йому не повірили б.

« Одужуй, обов'язково одужуй», - сакраментальні слова. Ти, мій друже, хворієш, тобі треба сили. Науковці стверджують, що вони не виникають нізвідки, а я кажу - можуть. Цим повідомленням я не виснажую власний організм, хоч віддаю енергію, з іншого боку адресат, такий потрібний в цю хвилину мені, отримує крихту моєї, але ж у мене її не менше від того. Точні науки – неточні.

« Одужуй, обов'язково одужуй», - сакраментальні слова. Їх три.

Символічно, до речі...

Я все чекаю відповіді. А на душі циклон, розсіяний вогким туманом; чи вже пройшов? Ні, ще триває. Шторми ззовні – безпечні, шторми зсередини – згубні... Вони трощать і ламають. Вони безголові. Вони тупі виконавці чужих примх. ...Я не віддам їм Все. Потопаю...

О, мені прийшла відповідь від мого адресата. Вмикаю, дивлюся повідомлення. Розумію, що відправив саме тому... Тут написано: « Одужуй, обов'язково одужуй».

Навпочіпки у щастя

Асфальт... Кілометри цього покриття потяглися і завмерли в кам'яних судамах. Рихлими очима споглядає він знизу, безрадісно. Закутий сірістю вислизає смоком – і смердить, тхне макіяжем міста. Асфальт... Всюдисущий, як Бог.

Навзнак лежить хлопчик, вродливий і кучерявий. Очі потупив у зоряне небо; ліхтар ледве тліє, зрідка проштовхуючи проміння у зіниці. Хлопчик плаче, повільно. Маленька солоня точка починається із зелено – білого округлого світу і неквапливо плететься вниз по обличчю. На лице присів світлячок і повзе поруч. Зворушливий тандем: світлячок і слізка.

У голові хлопця калейдоскоп картинок. За очима кіноплівка: він удома, ще веселий, променистий лицем, очікує матір з роботи. Сьогодні йому дванадцять. Дитячий щем, що мешкає десь зліва, також ніби тремтить у нетерпінні. Ефемерне поле безмовних колосків - безголосків простелилось еластичними лініями у тісному просторі темної квартири, оминаючи все гучне - тихо. Тиша всюди і все у напруженні. Виткий запах нагрітого чаю дурманив і паморочив. Збудився сон і пошкандибав у вічі. Було пізно, але хлопчина не спав.

Нарешті здалеку почулись глухі звуки. Хлопчик зірвався відчинити. Ручка від дверей слухняно вклонилась і мати опинилась сам – на – сам із сином. Мама, матуся, матінка прийшла! Вона пожбурила слова привітання разом із пензликом і фарбами. Нічого зайвого, ані півпогляду. Жінка роздягалась, а місяць розглядав голе, красиве тіло. Цинічний циклоп. Хлопчина лопотів і сміявся: дивна суміш усмішки і слів.

- На добраніч, - відрізала мати. У її голові витали клапті думок: суміш вульгарного й емотивного. На них визрівали уже – нездійсненні

плани і мрії; враз згадувала про дитину і серце стискали лещата.
Молодість заросла відповідальністю. Назавжди.

Тихий дитячий смуток лопає почуття, наповнювався і зростав. Йому вже стало тісно всередині. Невблаганний дитячий сум. Ноги хлопця котили його сходами вниз. Він вибіг надвір. Рука, водночас бережливо і безжалісно, тримала подарунок матері. Хлопчик присів на «зебрі» посеред дороги, почав малювати, все, що відчував: запах гальм, холодне світло ліхтаря, дотики, білу палату, по якій ходили білі тіні...

Мати: морок – ирй – сон. – Тривога – екзальтація – циркуляція – тремтіння. – Вікно – обмаль! – «Врятувати!» - «синок» - «егоїстка!». – Вдих – видих – вдих – розпач. – «Янголятко!..» - «Тримаю...» - «Уберегла». – Єднання...

Небо простувало блакитною дорогою, а сонце визирало з – під вранішніх хмар, мов немовля, що стоїть на стільчику і кліпає оченятами. Кухня, як завжди, шкварчить і пахне; і тягне лінію аромату до носика хлоп'яти. Він неквапливо відкриває очки і необережна душа ледь не виринає назовні. Маненькі ніжки чимчикують до мами на кухню. Він охоплює ручку, опускає її вниз і чимдуж тягне великі незграбні двері до себе. Відкрив, увійшов. Паркі і щільні запахи закутують хлопчину, в них вельми теплі, але такі оманливі обійми. Навіть шкідлива мікрохвильова піч грайливо вітає його: «Пімп».

- Добрий ранок, мамо, - привітався син. Мати враз вимкнула радіо, що кричало голосом І.Білик, а потім «В.В.». До цього воно хрипло наспівувало якийсь фольк. Жінка хотіла відповісти, та слова перетворилися на посмішку. Хлопчина сів, роздивляючись зів'ялу квітку, певно, дівчину кленового листочка, що теж упеленався жовтим. Від пательні йшов приємний звук: «ст – с – с – с – с» і тепло.

Мати, торкаючись босими ногами старої рипучої підлоги, підійшла до сина, сіла пліч – о – пліч і зав'язала бесіду. Жінка торсала руками нескладений кубик - рубик – мабуть, нервувала. Говорили про сни і цукерки. Бесіду двох ласунів перервав голуб, що шугнув повз відчинене навстіж вікно. Росинки зігрітої пари вимурували на ньому піщаний замок, який швидко зникав.

- Мамо, мене Леся чекає, - нібито винувато вимовив хлопчик. Жінка кивнула і боязко поцілувала синову пухленьку щоку. Він зарум'янився і, сп'янілий, не помітив як необережним рухом розбив сільничку, вкриту солено – білими візерунками.

Уже виходячи з дому, хлопчик вкрав на своє тіло кілька прозорих краплинок чудесних, запаморочливих парфумів, оббитих засмальцьованим, заваляним та бруднющим склом. Цей флакончик чимось нагадував його матір...

Фальшивий сонет

Притуплений тріск перетворив фотографію у пластикове рам'я.

Із роздертого фото на дівчину минулим дивились два півобличчя.

Навшпиньки пішла на кухню, так само, як кохала...

Узяла горнятко, яке було переповнене теплом його подиху...

*Звідкись узялася рішучість, сліпа і зла: свідомість виштовхувала юнака
стусанами,*

змивала сині плями, котрі він лишив у серці.

Гаками реальності вигребла недопалки його емоцій – у вікно.

Густий концентрат спільних марень – у вікно.

Увечері дівчина вийшла на терасу.

Наповнювала філіжанку чорної гіркоти білою...

Виплакувала хлопцеву душу зі своєї...

Заснула просто неба.

Снилося, що він – мара, забаганка.

Але частина його життя вже билася в дівочому серці.

Про ідею

«Сила гравітаційної взаємодії у Всесвіті пропорційна масам взаємодіючих тіл і залежить від відстані між ними».

І.Ньютон

- Боже, ну що ти знову збираєшся втнути? Від теорії до практики?
- Ага...
- Уже неодноразово згадувалось, що це – абсурд.
- І так само «неодноразово згадувалось», що кожна думка за своєю природою - суб'єктивна. А абсурд – це низка невпорядкованих логікою подій, що, попри все, мають свою своєрідну закономірність. І взагалі, чого ти причепився?
- Наведу інший аргумент: всі підсвідомо ставлять своє еґо на щабель вище інших; то ти як: саможертвний виняток чи все – таки телепень, що хоче вмерти не отримавши нічого для себе?
- Я казав, що вмиратиму за ідею...
- За ідею вмирили тільки спартанці, бо нічого іншого, духовно сильнішого, не знали. Її спартанцям прищепила влада. Відтак їх смерть за ідею нав'язану диктатом - не що інше, як конвульсивна спроба зберегти єдине інтимне, чим вони володіли. Інакше кажучи, ідеї спартанців і їх керівництва збіглись. Вони помирили за своє духовне Все, тобто і тут еґо домінувало. Втомився я бути розумним...
- Так перепочинь і вислухай: існує щось важливіше, ніж матеріальні цінності. Є ідеї...
- Та доводь собі скільки хочеш своєю смертю свою ідею, на здоров'я!

- Не перебивай. Взагалі, знайшов аргумент. Ти, до речі, теж помреш.
Просто уяви: геніальний прорив, істина, котра переверне світ з ніг на голову. Люди, згідно з моєю теорією, відірвавшись від землі...
- Щось там станеться, всі ошелешені, все таке. Навіть не ошелешені – все звично, просто наукова основа. Нецікаво і ... не вірю.
- Філістер!
- А ти черговий схоласт.
- Другосортний!
- Йолуп, - відказало червоне яблуко й повернулося до сонечка.
- Ще подивимось, - нервово відповіло йому перше у світі яблуко — фізик – самогубець і, зірвавшись з гілки, звалилось на кучеряву голову англійського фізика Ісаака Ньютона, який цієї миті все думав над однією, доки не вирішеною, проблемою.